

Hol og Ål i nyhetsbildet 1784-1884

Samla av Olav Sataslåtten

Ein saumufaring tå avisene for perioden 1784-1884 har gjeve verdifull tillegsinformasjon om store og mindre hendingar i Hol og Ål i denne tida. Ein del tå historiene vil vekke forskrekkelse, andre latter. Dei er transkribert frå gotisk av undertegende, og eg har fornorska dansk-norsken for i meist mogleg grad gjera det heile meir lesbart.

Historie om et opprør på tinget i Ål 1669

«(etter gamle optegnelser, meddelt „Dr.s tid.“). Det var i forrige dager pålagt av øvrigheten, at hver mann skulle gi en sau hvert 3die år, som de kalte høstsau. 1669 på høsttinget for Ål fremkom en drukken mann, Ole Opheim — kaltes også Balkemogen. Han tilspurte fogden Kristen Kristensen, hva rett han hadde til at ta denne høstsau. Fogden svarte: „Jeg krever deg ingen sau“. sS sa mannen til almuen: „det hører dere alle, så er denne sau ganske avskaffet“. Intet videre ble herom talt den tid, og almuen hadde ingen skyld deri. Men Ole tog seg det for alvor. Noe før jul kom brev til lensmannen, at han skulle slutte Ole i jern og føre ham på slottet. Ole ble grepet om natten, da han lå i sengen, og en sergeant beordret å følge ham på slottet. To av hans brødre tog seg imidlertid for å ride om i bygden og samlede med seg noen enfoldige menn og reiste etter og nådde fangen på Næs, og tok ham fra vekten med vold igjen. De kom hjem med Ole og var glade og fornøyde og hadde stor latter derav. Noe etter jul etter år 1670 oppsittede fogden en hop ryttere på 16 mann, som ble innlagte hos almuen. Da vinterthinget holdtes, ble det befalt alle soldater å stå på thinget med fullt gevær, med lod og krudt og tent lunte og alle ryttere med deres fulle rustning. Almuen ble underlig ved dette, liksom det ville reist seg krig mod dem. På thinget ble ikke videre foretatt, men fogden reiste ut igjen. Rytterne kom derimot tilbake og ble til i mai måned. Så kom brev til lensmannen, at han skulle fengsle Ole Opheim og de 2be brødre og stikke dem alle på Akershus slott. Dette ble også gjort. Den ene brøt seg ut og kom hjem og gikk fredløs. De 2de andre satt igjen en tid, inntil de fikk løse seg med penger». Norske intelligenssedler 11.7.1889

Tyveri frå ein løytnant Kierstad stasjonert i Å 1784

«For herr lieutenant v: Kierstad i Hallingdal er bortsnappet et brev på Hverven eller i Ål hvori var 2de lotterisedler av no. 6313 og 12331 med mer: dersom noen kan oppdage samme loves en fullkommen dusør, imidlertid advares hr. collecteur Lie at å anholde disse no. om noen dermed ankommer». Norske intelligenssedler 05.05.1784

Skiftet etter sogneprest Qvam i Ål 1784

«Likesom jeg i Intelligentz-bladet av 10de mars 1784 lot proklamere, at skiftet etter avdøde sogneprest i Ål, Niels Qvam, skulle, ifølge en cousistorii-dom av 29de juni 1783, omlodnes, og da til 3de mai 1784 ble innkalt arvinger og kreditorer i boet for å overvære, mens skole- og fattigkassen i Ål skulle gis utlegg for 300 riksdaler, så må jeg enda, ifølge ergangne overhofretts dom av 12 mai dette år bekjentgjøre at samme høye rett har tilkjent bemeldte kasser i Ål å nyte av Qvams bo kun 200 rdlr., i stedet for 500 rdlr., som stiftet i bemeldte bo fordrede, og for at få dette ved skiftets omlodning bragt i riktighet, er skiftet til sådan ende berammet å foretas her på Nordrehaugs prestegård den 6te februar austundende år 1786, til hvilken tid arvinger og kreditorer, i forrige innkallelse navngivne, fremdeles innvarsles, om

noen av dem denne forretning ville bievære. Nordrehaug prestegård på Ringerige den 22 novembr: 1785-«

Bortleing av hestar til det militære i Ål i 1797

«Sogneprest og forlig: kommissarius i Ål. NB!. Til det ridende artilleriets øvelser dette år behøves som sedvanlig endel hester å leies, hvorav et mindre antall skulle brukes fra sist i mnr til 23de juni og et større antall fra 14de junii til 23de inklusive. De av stadens innbyggere, som og på landet her omkring boende som måtte ha lyst til å bortleie hester til dette bruk vil behage, jo før jo heller, å melde seg hos underskrevne, for å la deres navne antegne, samt hvor mange hester og til hvilken at ovenmeldte tider enhver behagede å levere hestene blir ved en Commission modtagne, besegtigede og tarerede: betales med 36 sd. daglig og gis reglementsmissig fourage; avleveres igjen ved en Commission og har, i tilfelle av sådan beskadigelse, hvorved en hest kunde tape noe av sin verdi samme etter uvillige menns skjønnende godtgjort; men skulle en hest under tjenesten endog krepere, hvilket dog hittil ikke er inntruffet, da betales den etter den taration, som ved mottagelsen blir fastsatt. anmeldelsen utbedes å måtte skje mellom klokken 12 og 1 middag. Christiania den 26de april 1797».

Undersøkingar i Hol om Bergensbanen allerede i 1871

«Den 19de oktober utreiste Ingeniørene Blix og Då til Hol i Hallingdal for å foreta noen foreløpige undersøkelser i anledning den påtenkte jernbane mellom Bergen og Christiania. Dette som er ganske privat foretagende, er et godt bevis på den interesse hvormed man her i Bergen har møtt ideen om en jernbaneforbindelse mellom det østenfjelske og vestenfjelske Norge (Bergensp.)» Morgenbladet 27.10.1871

De begravde dei døde utan å underrette presten

12. November 1810: «Da man av en hertil innkommen attest fra sognepresten hr. Leigh til Åls prestegjeld i Hallingdalen har erfart, at der blant enkelte av allmuen hersker den uskikk å begrave de døde uten engang å underrette presten derom : så har man d. d. anmodet amtmannen over Buskeruds amt, greve av Wedel-Jarlsberg, å betyde vedkommende allmue det uriktige i denne fremgangsmåte, og advare dem om at den vil pådra seg ansvar og straff, dersom den ikke holder seg loven og forordningene etterrettelig i denne henseende. Og da denne misbruk kanskje på flere steder kan ha innsneket seg, så skulle man ved å underrette biskopen om denne foranstaltning, anmode dem om i deres embedskrets å treffe de tjenligste midler til sammes avstraffelse». Fra kongelige rescripter, resolutioner og collegial-breve for Norge : i tidsrummet 1660-1813. 4 : 1797-1813.

Om tinget i Ål prestegjeld

Ang. at det i henseende til Åls prestegjeld i Hallingdalen må, i stedet for de ved forord. 5 mai sidstl. på landet i Norge befalte månedlige tingholdelse, inntil videre ha sitt forblivende ved de alminnelige anordnede tre saksting om året (såsom venderne i prestegjeldet have andraget: 1 at bemeldte prestegjeld ligger så høyt til fjells at de som skulle bestyre tingene, har 18 a 20 mil å reise til tingstedet, og at de månedlige tings holdelse ville medta svære bekostninger om året for dem til skyss, diett og videre til øvrighetens befordring; 2) at veienes ufremkommelighet gjør det ganske umulig for øvrigheten å reise på alle årets tider til Hallingdalen; 3) at de om sommer månedene er for det meste på fjellene på deres setre, 5 a 6

Opphavsretten til denne artikkelen eigas tå Olav Sataslåtten

og flere mil fra bygden og deres hjem og der har deres hester, så det er umulig for dem, både selv å møte ved de anordnede måneds-ting, og å prestere den dertil utfordrende skyss, så meget mer som havner ei gis hjemme i bygden for hestene; samt at de om vintermånedene, når været tillater det, både selv og med hester er ute av bygden 24 a 26 mil ved kjøpstedene, for å avhende deres produkter, og igjen at oppkjøpe, hva de behøver til deres gårders drift og husholdning hele året igjennom». Ukjend årstall

Brennevins misbruk, tyverier og løsaktighet i Ål 1815

Stortingsforhandlingene for 1815: «Et Andragende av 13de Juli fra S.O. Skarsgård med flere av Åls Prestegjeld, om Straffelovens skjerpelse for brennevins misbruk, for tyverier og løsaktighet m. v., ble tilstillet 2den committee i overensstemmelse med resolusjonen av 29de juli».

Salg av kirkekorene i Hol og Ål kirker

25 Septbr. Naser, (til Stiftamt. Og Biskopen over Akershus Stift),

Ang. bortselgelse av Åls og Hols kirkekor. Gr. Leensmann Steen Hammersbø med flere. Eiere av Åls Hoved-Kirke og Hols Annex-kirke anholde om tillatelse til å selge de disse kirker tilhørende såkalte kirke-kor m. v. herved bevilges: at de meldte Åls hoved- og annerkirker tilhørende kirkekor må selges ved offentlig auksjon, og at de derved utbringende penger udsaltes mot rescriptmesseg obligasjon, som stiles til kirken og inneholder, at det er penger som er innkomne for solgte kirkekor, samt at så vel første obligasjon, som de derhen i tiden blir ombyttede mot denne, forsynes med Stifts-direksjonens ved nestr. 3 novbr. 1774 befalende påtegning, forinden den tinglese».

Gjernes Forening i Ål 1850

«Hallingdal. Søndagen den 20de Oktober stiftedes i Ål, av Hr. Ole Knudsen, en Forening av 14 Medlemmer, kalt Gjernes Forening». Arbeiderforeningernes Blad 02.11.1850

Ein ville ikkje gjere militærtjenst i Ål i 1856

«Det er i Norge kommet så vidt, at man i visse bygder f. eks. i Ål i Hallingdal anser det for en skam å tjene i armeen, av hvilken grunn også alle gårdmannssønnene stiller en annen i sitt sted». Morgenbladet 21.03.1856

Om postombæringa mellom Ål og Gol 1857

«Ved kgl. resol. av 23de f. m. er det bestemt:

1) at der fra militæretaten kan avgis indtil 6 vernepliktige mannskaper til å forrette som brevdragere ved en offentlig ukentlig fotpost mellom Gols poståpneri i Gols prestegjeld og Åls prestegjeld i Hallingdals fogderi Buskeruds amt, mot at den brevdrager-innretning, som ved det nevnte antall vernepliktige mannskaper hittil har vært i virksomhet for befordring av offentlig tjenestebrev mellom Gols poståpneri og de i Åls prestegjeld boende embets- og bestillingsmann opphører.

2) at det i Åls prestegjeld skal opprettes et poståpneri, og at lønnen for poståpneren sammesteds fastsettes til 12 spd. årlig.

3) at departementet for det indre bemyndiges til å treffe de til iverksettelsen av denne resolusjon nødvendige foranstaltninger». Det norske rigstidende 11. april 1857

En prest fordrives av en odelspretendent.

Opphavsretten til denne artikkelen eigas tå Olav Sataslåtten

I det for et par år siden nyopprettede prestegjeld Hol i Hallingdal innkjøptes den i nærheten av kirken liggende gård Myhre til prestegård. Nå har imidlertid en fjern slektning av den tidligere eier gjort sin odelsrett gjeldende og anlagt løsningsøgsmaal. i juni avholdtes det takst og overtakst er berammet til 15de august. Det er således sterk sannsynlighet for at presten, som for tiden bor på gården, snart vil være satt ut på den bare bakke. Hallingdal, juli 1871».

«Høy alder. (Meddelt fra Ål i Hallingdal.)

Det er kanskje ikke så sjelden på disse kanter at folk blir meget gamle. Men det er dog sjelden at der i en grend samtidig finnes flere på over 100 år. Dette er tilfellet på en grend i Ål, hvor det bor to koner, Anne Sevatsdatter Hove og Kari Sevatsdatter Sandelnutlien, som begge er 101 ½ År gamle. De er begge temmelig friske og raske, og den ene spindnr endnu på håndtein og binder». Dagbladet 22.02.1872. «Anne Sevatsdatter Hove» er Anne Sevatsdr. Thon Hove 26.12. 1772—1872 , og «Kari Sevatsdatter Sandelnutlien» skal være Kari Sevatsdr. Toplass Sundrelien 1774—1874.

Skriu i Ål 1876

Fra Hallingdal. Den 14be juni hendte her i ål en ulykke, hvis sidestykke man har vanskelig for å finne på disse kanter av landet. En times regn har tilintetgjort eiendommer for en verdi av minst 20—30,000 spd., og for et distrikt, hvor forholdene er små og formuen liten, er dette et såre tungt slag. Om ettermiddagen kl. 7—8 trakk det opp en regnskur fra syd, som gikk tvers over dalen omtrent midt i den tettest bebyggede del av prestegjeldet. Under torden og lynild strømmet regnet ned i forbindelse med hagl, så store som nøtter. Et øyeblikk oppbløtes den før så tørre jordbunn og vannet fosset gjennom alle marker fra fjellet nedover de bratte bakker, slik at bekkene i et nu forvandlede til store elver og banede seg løp over jordene. Snart begynte det ene jordskred etter det andre, og disse i forbindelse med landmassene overdyngede de nederste gårde nesten aldeles med sten og grus, mens de høyere liggende gjennomsyredes av favnedype grøfter eller ganske gled ut. Et halvt snes gårde er nesten totalt ruinerende rede, og de tilstedende mere eller mindre beskadigede. En forunderlig guds styrelse er det, at i Øvreål og Nedreål, kun få hus er revet vekk, mens vannmassene og skredene har gått på alle kanter og imellom husene, så at på mange gårder nesten alle husene er i falleferdig tilstand.

I disse strøk omkom heller ikke noe menneske. Men verre gikk det dog til med en annen gruppe av gårder på den anden side av åsen: Sorteberggårdene, som ligger inne under et bratt fjell. Her er ødeleggelsen ikke partiell, men total. Mange gårder er aldeles feiet bort. Jordene, husene, alt sammen ført like på elven. Merkelig nok omkom ikke mere enn tre mennesker, en kone og to barn, mens mannen fikk springe opp på en bakke, hvor skredene delte seg og gikk til begge sider. De bortkomne er ennå ikke gjenfunnet. På enkelte gårder og noen setre er nesten alle kreaturene revne med. Kun en del er blitt reddet. Mange av beboerne reddedes på en i sannhet vidunderlig måte. Således hendte det på en gård at folkene, da de bemerkede, at skredene kom, sprang inn på låven; med det samme feiedes stien vekk. Og mange lignende. Postvegen ble også fullstendig ødelagt på det stykke regnskuren gikk over, likeså alle bygdeveiene. Om samme ulykke meddeler en brevskriver til „Dagbladet», " at blant de mangde gårdene, især i distriktet Nedreål, som er ødelagt, er gårdene Stave, Gjeldaker, Bjella, Leksvold, Hus og til dels også Prestegården, på hvilken Siste den halve grøde går tapt. Poståpner Bjellas Eiendom er i Bunn og Grunn tilintetgjort, dog er husene i behold. Adskillige uthus er gått med». Diverse aviser juni 1876.

Opphavsretten til denne artikkelen eigas tå Olav Sataslåtten

«Amtskolen i Ål i Hallingdal er nylig åpnet med 60 elever». August 1877.

Planer om avis i Hallingdal 1880

Lokalblad for Hallingdal. (Meddelt). Etter forlydende aktes en avis for Hallingdal utgitt i Ål. Endel menn har i den anledning hatt møte, og det skal allerede være uestedt innbydelse til aksjetegning i bladet. Bladets formål skal etter sigende være å virke i frisinnet retning». VG, 22.01.1880

Om innvielse av skolehus i Breie, Ål 1880

Det begynner å reise seg flere og flere skolehus her oppe også nu, likesom skolen i det hele i senere tid har gjort adskillige fremskritt, skjønt det ennå står adskillig tilbake å ønske. Således innviedes det et nytt skolehus i Breies krets den 30te f. m. Det hadde i den anledning samlet seg endel av bygdens folk, foreldre og andre. Sognepresten tolket med varme oppdragelsens store betydning, at dennes mål er å bringe barnene til å oppdra seg selv, og han fremholdt med styrke hjemmets innflytelse på barnets åndelige utvikling både til det onde og det gode. Han la foreldrene skolens sag på hjerte og fremholdt de med så meget motstand mottagende og så meget uvilje omfattede verdslige saks nytte og nødvendighet for et hvert menneske. Slike sammenkomster tror jeg er meget gagnlige. De vil ofte klare begrepene om mangt hos mange, især hva de borgerlige fags betydning angår, og det ville virke velgjørende på forholdet mellom skole og hjem i mer enn en henseende. Ål, 2den Febr. 1880. —d. VG 12. 02 1880

To håndarbeidsskoler i Ål 1880

Lærer Bekkestad (Ål) fortalte, at det i Ål i den senere tid har vært drevet to handgjerningsskoler for små jenter, en av fru Monrad og en av fru Monsen. De omfattes med interesse og glede av småjentene, men det hender dog, at eldre folk ikke kunne skjønne hva nytte det skal være ved det». VG juli 1880.

Lensmannen i Ål var berusa på Sundre i 1874

«Drukkenskap og slagsmål i Hallingdal. Denne dal, især dens øvre bygder, er fra gammel tid et slett ord for ville seder. En nylig pådømt høyesterettssak gir et sørgelig vitnesbyrd om, at det ennå står ille til der med. Søndag ettermiddag den 6te juli var der en hel del mennesker av begge kjønn, fornemmelig yngre folk, forsamlede til lystighet på tingstedet Sundre i Åls prestegjeld. Der ble drukket adskillig og flere var dessuten allerede ved ankomsten berusede. Det gikk stygt til med spetakkel og tildels blodige slagsmål med betydelige knivstikk, og ikke mindre enn to justitssager ble aftenens frukt. Den ene av disse gjaldt en beryktet slagsbroder Ole Ankersen Sundre. Denne, som hadde drukket den hele søndag og om ettermiddagen var overstadig beruset, kom på gårdspladsen i brytning med et par andre.

Den konstituerede lensmann, en av bygdens mest ansette gårdbrukere var tilstede, hørte støyen og gikk bort for å skille de stridende. Ved hans tiltale dreiede Ole Sundre seg raskt om og gav ham et lett slag over nakken, hvorved hatten falt av. Lensmannen lovede noen dage etter Ole, som nå edru og angrende bad om forlatelse, at han ei skulle gjøre noe derved. Øvrigheten, som fant at det på grunn av denne egns særegne forhold måtte skrives alvorlig inn, lot seg imidlertid ikke nøye hermed, da forbrytelsen mod politi er undergitt offentlig påtale, selv om den

Opphavsretten til denne artikkelen eiges tå Olav Sataslåtten

fornærmede lensmann o. f. v. eklager. Der ble da opptatt forhør, hvor under meget få opplysninger kom frem, da det i hin egn er vanskelig å få noe ut av vitenen især om slike saker, før de komme under ed. Under justitssagen kom også ganske riktig adskillig frem, og lite lystelig var det. Men av den store mengde vitner husket en stor del intet, fordi de hadde vært så berusede. Selv lensmannen hadde drukket adskillig og huskede ikke riktig, og det man antas, at også han har vært beruset. Beviset var derfor temmelig tynt. Det var sikkert nok at Ole Sundre hadde slått lensmannen. Men det var uvisst, om han hadde sett hvem han slo bak seg, og endmere, om han i sin berusede tilstand skjønnte, at denne var der som lensmann. Ole Sundre ble» derfor frifunnet; thi da den fornærmede ei hadde klaget, kunde han ei straffes, når det ei antoges bevist, at han hadde skjönt, det var lensmannen han slo». Fedrelandet 13. Mai 1874.

Fest i tingstugu i Ål 1882

«I Ål, Hallingdal feiredes den 17de mai med en smukk fest i den gamle ærverdige tingstue på Sundre, som for anledningen var smukt prydet. Tross den travle årstid midt i våronnen hadde det dog innfunnet seg omtrent 120 mennesker, hvilket er et gledelig tegn på at dagens store betydning begynner mer og mer at gå opp for vårt folk. Det ble løftet skåler for dagen, Kongen, Stortinget, fedrelandet o. fl. Stemningen var under hele festen hjertelig og belibet. Vi begynner nok å undres her oppe nu, om det virkelig er tanken, at stortingsvalget skal legges til september. Dersom det virkelig blir så, vil valgmannsvalget falde inn nettopp i travleste tiden før». Ål 23. 5. 1882. VG

Om Birgit Asbjørnsdatter Tufte frå Hol som vende tilbake frå Amerika

«26.09.1882: Fra Hol i Hallingdal skrives til "Verdens Gang: det hender ikke sjelden i vore dage, at der kommer folk tilbake fra Amerika, for at skue tilbake på kjente og fra ungdommen tilvante forhold og steder; thi odelsjorden og fødselsstedet bringer folk tilbake endog fra fjerne steder. For en tid siden var dette mere en sjeldenhet, og folk betraktet det som et vidunder, når noen kom tilbake: når disse kom til kirken eller andre forsamlingssteder, flokkedes folk om dem for at se dem og høre fra det fjerne vesten. Nu er det ikke lenger vidunder; mannspersoner kommer nesten hvert år tilbake, oppholder seg her en tid, så drar de tilbake.

En person er dog i disse dage kommen tilbake her i prestegjeldet, hvilket i særdeleshet har vakt oppmerksomhet, nemlig en noe over 70 år gammel enke ved navn Birgit Asbjørnsdatter Tufte. For 4 år siden eller lidt på det 5te solgte hun sitt livøre på gården Tufte til eieren, Tollef Knudsen, for 5 på hinannen følgende år, for ved disse penge at hjelpe sin sønn Ole Ellingsen, som var blitt enkemann og satt i en forrykt stilling med en stor barneflokk, over til Amerika, uten hvilket det hadde vært umulig for ham at komme over. Etter at have været lidt over 4 år i Amerika kommer den gamle nu tilbake. Lengselen etter det fra ungdommen havde oppholdssted i gamle Norge har drevet henne tilbake. Rask og flink, munter og livlig som hun var, da hun reiste, kommer hun nu tilbake, ser godt ut og etter hendes utseende å dømme kunde man ikke tro hun var over 60 år gammel. Denne kvinne har gjort et mesterstykke, som er verdt å omtale. At en enke, som er så gammel, selger sitt livøre, reiser over til Amerika og kommer alene tilbake uten noen kjent mann som følge, kan ikke annet enn betraktes som en merkverdighet og en til hederlig omtale velskikket handling. Hun gjorde alt av kjærlighet og omsorg for sin sønn og hans mange barn. Da hun reiste, trodde ingen, at hun ville komme tilbake, uaktet hun også da ytrede så smått å ville komme igjen. Nu, når de 5 år er forløpne, mottager hun sitt livøre som før og bor på siitt gamle oppholdssted Tufte i Hol».

Opphavsretten til denne artikkelen eigas tå Olav Sataslåtten

Skrubb i Hol 1883

Fedraheimen mai 1883: «Frå Hol i Hallingdal skriv dei i "Nordmannen" : Skrubb æ dæ no kome åt fjello her att. Dæ va skrubb her ifjor mæ ve dette løyte, men dei vorto trast burte att, ette at dei hadde rivi ihel nokle tå tamdreino, som era her uppi fjello austavør Hallingskarve. Hjø tamreidno ha han vore no iår mæ. Dæ va den 20de mars, dei fyrst vorte vars, at dæ va skrubb her, å sama dagen va han hjø dyredøtte å drap tvo simlu, å ein reinskalv meine dei mæ at han ha drepe. Dæ ha kji vøre set meir ell ein skrubb her enno, men vestpå vid'n vesta hallingskarve ha dæ vøre set fari ette fleire skrubby. Reinsgjætaradn må no vera mæ reinsdyro både daga å neta, å dei ha skyttri mæ se, so dæ æ kji so beint fram for skrubby helde å koma innåt dyredøtte no».

Godt naboskap -ein hestehandel mellom holingar i Kristiania 1885

«En driftebonde fra Hol i Hallingdal traff lørdag sidstleden en hestehandler, Lars Torgersen Melhus, fra sin hjemmebygd i Kristiania. Disse kom overens om at bytte heste. driftebonden hadde en blak vallak, som han byttede bort til m. imod en blak 4 år gammel hoppe. Driftebonden skulle give 200 Kr. I mellomlag ; derav betalte han 100 kr. Og som garanti for de resterende 100 kr. deponerede han et bevis. Handelen foregik på Kutorvets Handelsfjøs, og etter avsluttet handel ble der på en restauration drukket kjøbskål. Driftebonden ble noe på en kant, og denne anledning benyttede heste handleren til at fjerne seg fra stedet. Han hentede da en hoppe til en verdi av 30 kr. Denne, betraktet som omtrent ubrukkelig, satte han inn på samme sted som hoppen han hadde byttet bort til driftebonden, stående, og ville derpå bortfjerne seg med denne. Heldigvis kom til rette tid driftebonden vår tilstede, ledsaget av to slaktere. Disse, som straks forstod, at den berusede driftebonde var gjort til gjenstand for et frekt bedrageri, fikk straks fatt i handelsfjøssets eier og fikk hentet politi, og ved politiets bistand fik driftebonden sin hest, de kontant betalte 100 kr. Og beviset tilbake. Hestehandleren beholdt sit 30 kr.s øg og måtte være glad til for å slippe å bli satt under tiltale for bedrageri». Avisa Vestmar, Kragerø, 03.11.1885:

Opdrett av rensdyr i Hol 1889

«Et reinsdyrsamlag i Hol i Hallingdal har i disse dage avfinitet overenskomst med endel lapper her omkring om kjøp av ca. 300 reinsdyr. Hensikten hermed er å forsøke oppdrett av rein på søndre side av hallingfjellet, idet der på nordsiden av samme fjell for 4 år siden ble gjort et lignende forsøk, som har vist seg til denne tid at svare regning. Reinsdyrene er betalt med ca. 35 kr pr par. Den bekjente lap Andreas Eliassen er av kjøperne leiet som gjeter for 1. år og skal sammen med 2 andre lapper ledsage reinflokken over fjellene». Februar 1889

Forretningen Henrik j Pettersen i Moss averterer med «Fin rakørret fra Hol i Hallingdal» i Moss Tilskuer 18-27.12.1880.

Ein mente at bunaden i Hol og Ål stamma frå ein hoffdrakt ved Ludvig den 14des hoff

Den Nationaldragt, som brukes av kvinnene i Ål og Hol i Hallingdal, og som er så ulik de fleste nutidsdragter har engang vært Hoffdrakt, idet den ble brukt ved Ludvig den 14des Hof. Hvorledes den er kommen til Hallingdal, vides ikke. Den ble iflg „Dr. Bl." først indført der oppe omtrent år 1810, da to fra Flå til Hol indflyttede jenter var de første som viste seg i den. I Flå har den i Ål brukte hodepynt imidlertid aldri vært brukt. Før 1810 hadde man i Ål en annen og for øvrig også meget smukkere dragt, som imidlertid kun var brukt en ganske kort tid. Før

Opphavsretten til denne artikkelen eigas tå Olav Sataslåtten

dennes dage brugtes rukkestakken og side trøyer, en fælt stygg Drakt. Antagelig har der, da denne avlagdes, været noen gamlen, før en ny nasjonaldrakt vant hevd». Ringerikes Blad 25.10.1892

Ein nær fatal skyte-episode i Hol i 1893

Dagbladet 31.12.1893 «Kan dette være sandt? Underoverskriften „Uvøren omgang med skytevåpen" skriver Buskeruds Amtstidende: for en tid siden hendte der i Hol i Hallingdal en begivenhet som nok er skikket til å bli kjent i videre kretser. Her er nemlig utvist enestående skjødesløshet med et menneskes liv, og det er underlig at denne begivenhet ikke før er dratt frem i offentlighetens lys. En i Hol vel kjent gårdbruker satt nemlig en dag og stelte med en ladd revolver inne ved bordet i selve dagligstuen. Et skudd gikk av, og kulen rammede en pike, der da nettopp satt ved bordet og spiste, like i pannen, hvor den gikk til benet og skrå etter dette hen til den høyre side av tiningen, hvor den ble sittende inntil benet. Etter dette skulle man ha ventet, at lege øyeblikkelig var hentet for å stelle med såret og få revolverkula ut igjen. Men så skjedde nok ikke. Gårdbrukeren agerte nemlig selv lege. Han drev da som sådan på med kalde vannomslag om såret, inntil blodet stansede, hvoretter et forklede ble bundet omkring såret og hodet som bind. Da dette var gjort, innbilte denne gårdbrukerlege piken, at der nu ingen fare var mere. Han innbilte henne endog, at kulen ville gro inne, så hun ingen mén ville få derav. Tidlig morgenen etter reiste så gårdbrukeren opp i fjellet, hvor han ble værende over 8 dage uten at bekymre seg mere om piken, der overlodes til seg selv med revolverskuddet. Piken hun ble imidlertid snart så syk av såret at hun måtte reise hjem til sin fader, der, så snart han fikk vite hva som var passert, øyeblikkelig sendte bud etter lege, men da denne kom, var det gått 8 dager etter at piken hadde fått såret. Legen fik da med stort besvær og under stor smerte for piken endelig kulen ut igjen, etter at det da nesten tilgrodde sår var skråret opp igjen. Piken ble da ved en kyndig leges hjelp helbredet, dog først etter flere ukers forløp. Men hvor let hendes liv her kunde ha gått med, vil enhver skjønne, og at det med dette er utvist en enestående likegyldighet fra denne gårdbruker, vil enhver innrømme. Om å trekke denne gårdbruker til ansvar for dette forhold har man ennå ikke hørt noe til. Lensmannen i Hol, som antagelig har meget at gjøre med den politiske agitasjon, har intet foretatt i denne sak».

Husflidutstillingen Christiania 1890

Hederlig omtale: Birgit Lexvoldplads, Ål, for Halingdalsbroderi, Guri Dalseløkken, Nes, for Hallingdalsbroderi, Guro B Glennen, Gol for Hallingdalsbroderi, Sidsel Ødegården, Ål for en dukke, Niels Olsen Rugeplass, Ål for et svied trespann.

Borghild Sorteberg, Ål fikk kurs i håndarbeid i Kristiania i 1890

«Fra Bestyrelsen for Foreningen Norsk Husflids Venner. Etter Innstilling fra Undervisningsutvalget besluttet bestyrelsen å oppta følgende av de ca. 300 ansøgere som der av det med statstilskudd i juli—august avholdedes 1ste 6 ukers feriekursus i husflidsarbeider, nemlig Borghild Sorteberg, Ål, Hallingdal. Samtlige av disse elever vil erholde 40 kroner til opphold i byen samt bidrag av reise fra 5 til 70 kroner etter lengde. Sogns tidende 1890

2. Desember 1891 tok Mekaniker Ole A Strand (Ola A Strand) fra Ål patent på kombinert maskinrulle og bord.

Møte om telefonlinje til Geilo 1891

«Undersøgelsen av telefonlinjen til Bergen er nu nået så langt, telegraferes gjennom N. T.B. til Dagbladet fra Krøderens jernbanestation den 10de Januar, at den skal fortsettes ned Hallingdal. Ingeniør Hopstock ankom torsdag til Geilo etter en meget besværlig fjellovergang fra Numedal til Hallingdal. I går holdtes på Sundre i Ål, Hallingdal et Telefonmøte, som var besøkt av bygdens innflytelsesrikste menn. På møtet hersket stor tilslutning til Bergenstelefonen og en lokaltelefon for Hallingdal anbragt nedenunder på de samme stolper». Dagbladet 11. Januar 1891

Regnskapet for Det Norske Samlaget 1884:

Lærer S. Reinton, Ole O. Strand, Lærer E.T. Bekkestad, T.B. Kvelprud hadde betalt fra Ål. Agronom E.E. Vold og Jens Børdalen i Flå, prest Skattebøl og klokker H.A. Berg i Gol og agronom Tore Åsen i Nes.